

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

“İNSANLAR CEHENNEMİ”
DEMEK DAHA DOĞRU OLUR!

MAYMUNLAR CEHENNEMİ

ONLINE HAFTALIK FİLM KÜLTÜRÜ DERGİSİ ARKA PENCERE

ISSUU UYGULAMASI İLE
IPAD, IPHONE VE ANDROID'LERDE

ARTIK HER YERDE OKUNABİLİYORUZ!

SEKTÖRÜN BAZI 'KÜÇÜK' MESELELERİ

SİZİ FAZLA DA RAKAMLARA BOĞMADAN KONUYA GİRELİM HEMEN... SATILAN BİLET, KULLANILAN SALON VE AKTİF OLUNAN HAFTA SAYISINA GÖRE (MALUM, YAZ AYLARINDA SEYİRCİNİN SİNEMAYA GİDESİ GELMİYOR HÂLÂ!) OLDUKÇA YÜKSEK SAYIDA FİLM ÜRETİLİYOR BU ülkede aslında. Yılda yüzden fazla film bir şekilde vizyona girme şansı yakalıyor. Seneye bu sayının 170 olacağı söyleniyor şimdiden...

Allah artırsın tabii de, bu şekilde sağlıklı bir gidiş olduğu da söylenemez pek. Türk televizyon kanallarında her akşam bir ya da iki tane yayımlanmak üzere, ısrarla reklam kuşaklarıyla birlikte süresi üç saati bulan 90-95 dakikalık diziler üreten sektör, bir yandan da sinemaya film yetiştirmeye çalışıyor. Çekilen filmlerin de kabaca bir hesaplama, yüzde 70'inin televizyondaki dramlardan pek farkı yok üstelik!

Müthiş bir sinema salonu rezervasyonu kavgası var. Bütün filmler yüksek adetli kopyayla, alabildiğine fazla salonda gösterime girmeye çalışmakta. Herkes filmini "Yurttaş Kane" (Citizen Kane) kadar sanat ya da "Avatar" kadar ticari görüyor. Zaten yeterli olmayan salon sayısının büyük bir kısmı tek bir dağıtımçıya ait, o da memleketin heceer yerini sarmış AVM'lerdeki sinema salonlarının çoğuna sahip. Bu büyük dağıtımçı aynı zamanda bir yapım şirketi ve film ithalatçısı... Dolayısıyla salon paylaşımında birazcık taraf tutabiliyor!

Bazı film sahipleri ellerindeki yerli ya da yabancı filmleri (ki genellikle bunlar nitelikli filmler oluyorlar) istedikleri şehirlerde ya da büyük salonlarda gösterime sokamıyorlar. Geçtiğimiz hafta vizyona giren "Asabiyim Ben" (Relatos Salvajes) mesela... Gayet nitelikli bir komedi ve üstelik Oscar adayı... Yine Oscar adayı ve Türk izleyicisinin her daim ilgi gösterdiği hikâyelerden birine sahip olan "Özgürlük Yürüyüşü" (Selma) veya önümüzdeki hafta vizyona çıkacak ve Türk

sinemasında çok da eşi benzeri olmayan 'muhalif' duruşuyla da çok dikkat çekecek olan halis muhlis bir mockumentary: "O.H.A.: Oflu Hoca'yı Aramak"... Bütün bu filmler ve daha birçoğu bazı büyük sinema salonlarında ve şehirlerde izlenemedi ve izlenemeyecekler...

Vizyon şansı yakalayan filmler, bazı haftalar birbirlerinin üzerine çıka çıka dörder beşer geliyorlar üzerimize üzerimize. Seyirci tabii genelde sadece bir tanesini seçiyor ve gidiyor o hafta. Çünkü zaten televizyonda her gece en az iki tane film uzunluğunda dizi izliyor!

Gişe savaşları yüzünden televizyondaki reyting savaşları filmlerde de yapılır oldu. Neredeyse tam bitmemiş senaryolarla sete giriliyor sanki. Yeşilçam döneminde üretilen ve o zamanlar da eleştirilen filmleri bile aratan romantik melodramlar, yeni "Recep İvedik" arayışları, ucuz olsun bizim olsun mantığıyla çekilen 'cinli' korku filmleriyle dolu ortalık...

Yılda yüz film üreten bir sektörde sinema sanatını 10 filmde zar zor konuşur olduk... Sendikalaşma yok, meslek içi eğitim yok, tekelciliğe karşı bir çözüm arayışı yok, filmlerin dünya satışlarını artırmaya yönelik bir girişim yok, filmlerin niteliklerini nasıl artırırız kaygısı, yeni oyuncular, teknisyenler yetiştirmek yok, 'otosansür ve sansürçülük'e karşı bir atılım yok, niye bu kadar 'etkisiz eleman' filmler yapıyoruz diye bir kaygı hiç yok! Yok da yok... Ama bilet sayısının nispi artışını mutlak bir artışmış gibi okuyup (halbuki bunun en büyük sebebi birkaç komedi filmine ve Mahsun-Özcan filmlerine yapılan münferit ilgi patlamaları oluyor genelde!) "Ne güzel geliyor sinemamız" diye sevinmek var...

Oysa biz vizyona giren aşağı yukarı bütün filmleri izleyince pek öyle diyemiyoruz valla... Hatta bu gemi ne zaman buzdağına çarpacak acaba diye de endişe ediyoruz doğrusu...

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAÇ oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** T. ARSLAN, O. ÖZYURT, İ. YURTSEVER, K. KARŞAN, A. U. UYANIK, SUZAN

DEMİR, EBRU ÇELİKTUĞ, CUMHUR CANBAZOĞLU, ÇAĞDAŞ GÜNERBÜYÜK, ELİF TUNÇA, ENGİN ERTAN, F. ATAÇ **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Kingsman: Gizli Servis (Kingsman: The Secret Service);
Prenses Kaguya Masalı (Kaguyahime No Monogatari);
Çekmeköy Underground; Sindirella (Cinderella);
Bana Adını Sor; Mandıra Filozofu: İstanbul;
Selam: Bahara Yolculuk; Sevimli Ejderha Kokonat
(Der Kleine Drache Kokosnuss).

21 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

22 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, Yeşilçam yıldızlarının beyazperdedeki 'ses'i
Adalet Cimcoz'u ölümünün 45. yıldönümünde hatırlıyor.

24 CİNNET

Okan Arpaç, Peter Ustinov imzalı Yaşar Kemal uyarlaması
"İnce Memed" in (Memed My Hawk) sansürünü anlatıyor.

26 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Bugünlere kadar taşınan efsanenin ilk adımı: "Maymunlar
Cehennemi" (Planet Of The Apes)... Okan Arpaç imzasıyla.

28 RİNG

Engin Ertan, "Doğruyu Seç" (Do The Right Thing) ile "Bayan
Daisy Ve Şoförü"nü (Driving Miss Daisy) çarpıştırıyor.

30 AİLE OYUNU

Havuz (Swimming Pool); İtiraf (Calvary);
İki Gün Ve Bir Gece (Deux Jours, Une Nuit).

34 GENÇ VE MASUM

Brezilya'dan ödüllü bir kısa belgesel: "Çiçekler Adası"
(Ilha Das Flores)... İlhan Yurtsever imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Otkan Özyurt imzasıyla.

ON SEANSI

Şenay Aydemir, Evrim Kaya ve Hasan Cömert'le

her cuma
saat: 22.00'da

hayat
televizyonu

Frekans Bilgileri: Frekans: 12523, Polarizasyon: Dikey(V), Sembol Rate: 22500 FEC: 2/3

KINGSMAN: GİZLİ SERVİS

★★★★★

ORJİNAL ADI Kingsman:

The Secret Service

YÖNETMEN Matthew Vaughn

OYUNCULAR Colin Firth,

Taron Egerton,

Samuel L. Jackson, Mark Strong,

Sofia Boutella, Michael Caine,

Mark Hamill

YAPIM 2014 İngiltere

SÜRE 129 dk.

DAĞITIM The Moments

Entertainment

**“KINGSMAN: GİZLİ
SERVİS”İ METİNSEL
OLARAK ÇOĞU AJAN
FİLMİNDEN AYIRAN ŞEY,
HİÇBİR HÜKÜMETE
BAĞLI OLMAYAN
BİR İSTİHBARAT
ÖRGÜTÜNÜN HİKAYESİNİ
ANLATMASI.**

MATTHEW VAUGHN, SAF EĞLENCE SINEMASININ SON YÜZYILDA EN ÇOK DİKKAT ÇEKEN YÖNETMENLERİNDEN BİRİ. BİZE KALIRSA DİKKAT ÇEKİCİ BİR YÖNETMEN OLMASININ ÜÇ TEMEL SEBEBİ VAR. İLKİ; KENDİNİ CİDDİYE

almamasına rağmen büyük bir ciddiyetle tasarlanmış filmler ortaya çıkarması. İkincisi; ilgilendiği alt türün neredeyse bütün kodlarını ezbere bilmesi ve bu kodları kendine has metotlarla hem kullanması hem de parodize etmesi. Üçüncüsü ise her ne kadar ana akım sinema için filmler yapıyor olsa da kendine sınırlar koymaması, muzipliğini ve delişmenliğini muhafaza etmesi ve mevcut olan bir şablonu kullanmaktansa kendi şablonunu oluşturması...

Dolayısıyla, kendisinin ilk filmi olan “Bir Dilim Suç”tan (Layer Cake) bu yana değişen hiçbir şey yok aslında. Vaughn, bir suç filmi yapıyorsa (“Bir Dilim Suç”) suç filmi klişeleriyle; bir masal ile hemhal oluyorsa (“Yıldız Tozu/ Stardust”) masal klişeleriyle; süper kahramanlar dünyasına dalıyorsa da (“Göster Gününü/Kick-Ass”) süper kahraman filmi klişeleriyle dans ediyor.

Yönetmenin kimseyi şaşırtmayacak olan yeni filmi “Kingsman: Gizli Servis” (Kingsman: The Secret Service) ise bir ajan filmi. Bu alt türün külliyatına şöyle bir bakılırsa, olanca muzipliği sebebiyle Roger Moore’lu, uçuk kaçık James Bond filmlerine yakın duruyor. “Kingsman”ı metinsel olarak çoğu ajan filminden ayıran şey ise hiçbir hükümete bağlı olmayan bir istihbarat örgütünün hikayesini anlatması.

Filmin ana hikayesi, örgütün önemli ajanlarından birinin görev esnasında hayatını kaybetmesi ve diğer ajanların onun boşluğunu doldurmak için yeni bir isim arayışına girmesiyle başlıyor. Her ajan, örgütün birinci adamı olan Arthur’a (Ajanlar isimlerini Yuvarlak Masa şövalyelerinden alıyor) kendi önerisini iletiyor. Böylece genç ajan adayları bir araya geliyor ve yalnızca birinin alnının akıyla çıkabileceği uzun bir teste tabi tutuluyorlar. Bütün bunların paralel kurgusunda ise, tahmin edilebileceği üzere, yavaş

yavaş güçlenen ve dünyayı mahvetme arzusuyla güdülenen bir kötü adam var. Nihayetinde “Kingsman: Gizli Servis”teki büyük çatışma, hiç oyalanmadan kuruluyor.

Peki bir benzerini defalarca izlediğimiz bu sıradan hikayeyi yeniden izlenilir kılan tam olarak ne? Cevap basit: Ne bir parodiye ne de ciddi bir ajan filmine dönüşen anlatısı... Zira filmin ilk anından itibaren Matthew Vaughn’un bugüne kadar eğlence sinemasında temsil ettiği her şey devreye giriyor.

“Kingsman: Gizli Servis”, kendini bir an bile ciddiye almayan bir film. Ancak bunun yanında, hiçbir anında dizginleri de elden bırakmıyor. Tam sulandığı bir anda dramatik bir hamleyle ters köşeye yatırıyor ya da aksine, hantallaştığı anların kasvetini oldukça absürt bir manevrayla kırıyor. Vaughn, tıpkı daha önce yaptığı gibi bir saat gibi işleyen, her sahnesi iyi bir mühendislikle kotarılmış bir film koyuyor önümüze. Anlattığı hikayenin orijinal olup olmaması pek mühim değil; çünkü Vaughn’ın yaratıcılığı üslubunda. Yani, eğlendirici olan varış noktası değil, yolculuğun kendisi.

Vaughn’ın filminde, daha önce bir ajan filmi tarafından ikinci elleştirilen ne varsa mevcut. Yetiştirdiği köpekleri öldürmeleri istenen genç

ajan adayları, gecenin bir vakti ansızın vuku bulan sözüm ona tatbikatlar, olağanüstü bir vücut koordinasyonu onlarca düşmanını saniyeler içinde alt eden ve asla ıskalamayan ajanlar... Vaughn, bütün bu klişelere, bütün filmografisinde hiçbir zaman kullanmaktan geri durmadığı bir şey katıyor: Aşırılık. “Kingsman: Gizli Servis”in kimi anlarında kan gövdeyi götürüyor, oldukça grafik bir şiddet kendini gösteriyor. Bu şiddet filmin aşırı renkli dünyasına oldukça hoş bir tezat oluşturuyor. Böylece film, yönetmenin ne kadar ileri gideceği veya hangi anda frene basacağı üzerine gizli bir çatışma daha oluşturunur. Zaten “Kingsman: Gizli Servis”in belki de en önemli özelliği, son sahnesine kadar korunan, durmak bilmez muzipliği. Hatta bu muzipliğin sonucu olarak film, kimi ülkelerde meşhur kilise sahnesinin toptan kesilmesine yol açan bir sansüre uğradı; kendi ülkesi olan İngiltere’de dahi 50 saniyelik bir bölümünü makasa kurban verdi. (İngiltere’deki makasın filmin daha düşük yaş sınırı alması için ihtiyari olarak vurulduğunu ekleyelim.)

Yönetmenin önceki filmlerinden “Yıldız Tozu”nda Robert De Niro’nun ‘Captain Shakespeare’; “Göster Gününü”de ise Nicolas Cage’in ‘Big Daddy’ kompozisyonları kariyerlerindeki ters köşe işler olarak hafızalara kazınmışlardı. “Kingsman: Gizli Servis”te ise bu performansların eş değeri olarak Colin Firth’ün ‘Galahad’i var. Galahad, istihbarat örgütündeki en karizmatik ve ilginç karakter olduğu gibi filmin eğlence ve ritim merkezi aynı zamanda. Firth, hem fiziksel hem de ruhsal anlamda filme o kadar fazla şey katıyor ki, onun olmadığı sahnelerde film coşkusunu belli oranda yitiriyor. Zaten filmin en büyük sıkıntılarından biri Firth’ün olmadığı sahnelerde, onun boşluğunu doldurmaması.

“Kingsman: Gizli Servis”, olanca savurganlığıyla, muazzam temposuyla, eğlenceli politik tutarsızlığıyla ve patlayıcı mizahıyla baş döndürücü bir sirk eğlencesi. Elbette ki önemli bir film değil. Zaten Vaughn’ın en ilgi çekici taraflarından biri de hiçbir zaman mükemmel bir film çekmeye çalışmaması. “Kingsman: Gizli Servis”te bir kez daha bu amacına ulaşıyor ve saf eğlence sinemasının en heyecan verici yönetmenlerinden biri olduğunu bir kez daha kanıtıyor.

Kilise sahnesi kült olma potansiyeli taşıyor.

Film son yarım saatinde sarkıyor.

FILMIN İLK
ANINDAN İTİBAREN
MATTHEW VAUGHN’UN
BUGÜNE KADAR
EĞLENCE
SİNEMASINDA
TEMSİL ETTİĞİ
HER ŞEY DEVREYE
GİRİYOR.

AYLIK SINEMA DERGİSİ

Altyazı

MART 2015

Birdman ya da Uzun Planın Hayaleti

Her Şeyin Teorisi, Aşk Başkadır, Enigma

Yönetmenlerle Söyleşiler: Guy Maddin, Pedro Costa

Kesik'in Açtığı Yerden İnkâr Perdesi

Parajanov'un Başyapıtı: Narın Rengi

+ ÖZEL EK: KORKU YILLIĞI 2014

+ HEDİYE AFİŞ: BIRDMAN

www.altyazi.net

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

PRENSES KAGUYA MASALI

★★★★★

ORJİNAL ADI Kaguyahime No Monogatari (The Tale Of The Princess Kaguya)

YÖNETMEN Isao Takahata

SESLENDİRENLER Aki Asakura, Yukiji Asaoka, Takeo Chii, Isao Hashizume, Hikaru Ijūin

YAPIM 2013 Japonya

SÜRE 137 dk.

DAĞITIM M3 (Bir Film)

“PRENSES KAGUYA MASALI”NDA, FARKLI SANAT DALLARINDA UYARLAMALARA KONU OLAN 10. YÜZYILA AİT BİR JAPON HALK MASALI (THE TALE OF BAMBOO CUTTER) ESAS ALINMIŞ.

ÜSTAT HAYAO MIYAZAKI VE BAŞ YAPIMCI TOSHIO SUZUKI İLE BİRLİKTE STUDIO GHIBLI’NİN SACAYAKLARINDAN BİRİ OLAN Isao Takahata’nın gizemini birazcık olsun aralayabilmek için, “Prenses Kaguya Masalı”ndan (Kaguyahime No Monogatari) önce, “Düşlerin Ve Çılgınlığın Krallığı” (Yume To Kyôki No Ôkoku) belgeselinin seyredilmesini öneriyorum.

2012-13 yılında, çok büyük bölümü Studio Ghibli’de çekilen belgeselde, son filmi “Rüzgar Yükseliyor”a (Kaze Tachinu) odaklanmış olan ve iki yıl sonra nihayet ‘storyboard’ları tamamlayan Miyazaki ile aynı zaman diliminde, Takahata da kendi animasyonu üzerinde çalışmaktadır. Ama bir farkla: Miyazaki’den altı yaş büyük olan, onu yaklaşık yarım yüzyıl önce Toei Animasyon’da kanatları altına alan Takahata, güneydeki binada kariyerinin son filmini, çok uzun bir süredir, 2006’dan bu yana hazırlamaktadır. Fakat, dostlukları, ortaklıkları, rekabetleri, her tür duygu çalkantısından geçmiş bu iki büyük düşünce adamından Miyazaki’nin dediği gibi, Takahata filmini ‘adeta bitirmemeye çalışmaktadır’. Filmin genç yapımcısı Yoshiaki Nishimura’nın gecikmeden dolayı kabusu olan ve üç yıl rüyalarına giren Takahata, neden “Prenses Kaguya Masalı”nı bir türlü bitirmemektedir? Bilinmiyor. Çünkü Takahata anlaşılmaz biri. Miyazaki’ye göre “kişilik bozukluğu var!”

Nihayetinde iki ustanın filmleri bitti ve birer yıl arayla Oscar adayı oldu. “Prenses Kaguya Masalı”nı seyrettiğimde, böyle bir başyapıtı üretme sürecindeki ruh hallerinin gerçek dünyadan ‘yükselmekle’ mümkün olabileceğine dair bir kanaat oluştu bende.

Usta, namı diğer ‘Paku-san’, 1960’ların İtalyan Yeni Gerçekçiliğinden ve Fransız Yeni Dalga Akımından etkilendi; 70’lerde TV için “Heidi” (Arupusu No Shôjo Haiji) fenomenini yarattı; bir başka başyapıtı, savaş karşıtı sarsıcı

film “Ateşböceklerinin Mezarı”nı (Hotaru No Haka), 1988’de Studio Ghibli için gerçekleştirdi. “Prenses Kaguya Masalı”nda ise, farklı sanat dallarında uyarlamalara konu olan 10. yüzyıla ait bir Japon halk masalını (The Tale Of Bamboo Cutter) esas almış. Karısından başka kimsesi olmayan bir bambu kesicinin, parlayan bir bambu filizinin içinden doğan ve avuç içine sığan bir prensesi evine götürmesiyle başlıyor. Bir bebeğe dönüşüp hızla büyümeye başlayan kız için, yine bambular aracılığıyla ‘yukarıdan’ mükemmel kumaşlar ve altınlar gönderilir. Yaşlı çift kente yerleşip kızı bir prenses gibi büyütmeğe başlar...

Peki kimdir bu kız? Nereden ve neden gönderilmiştir? Bir gün gelip geri dönmesi gerekecek midir? Dünyaya gelmesi, bir tür yeniden doğuşun mu yoksa bir cezalandırmanın

sonucu mudur?

Takahata'nın yanıtlardan çok, her seyircinin öykülemeyle kuracağı ilişkiyi önemsedğini düşünüyorum. Çünkü bu film canlı bir varlık adeta ve organik bir yapısı var. İlk kareden başlayarak sulu boya tekniği, bitki örtüsü ve hayvanların canlılığını, seyirci temas ediyormuş gibi hissettiriyor. Kır hayatı, kent mekanları, kumaşların soluk almalarını sağlayan özgün estetik, filmi her seyredişte yeniden üretebileceğiniz bir sihre sahip. Prensesin ve çevresindeki insanların hayatla bağları, neşeleri, kaygıları, hüznüleri ve gözyaşlarıyla sarmalanan bedbahtlıkları, daimi bir devinin halindeki tüm o yapı içinde derinlik kazanıyor. Doğa, mimari, giysiler, objeler, her şey, karakterleri sarıp sarmalamış; sanki, seyirci de dahil her şey, ressamın fırça darbeleriyle, kozmik bir

akışkanlığa sahip oluyor. Böyle bir deneyimi, tamamı bilgisayarda üretilmiş animasyonlarda yaşamamız zor.

Hikayenin kalbindeki dramatik tema da filmi asla unutmamanızı sağlayacak kanımca: Ayrılık! Zenginliğin, ünün, kibrin aldatıcı, değersiz, hiçbir şey olduğu bu gezegende, sevdiklerimizden ayrılmaktan öte, "Prenses Kaguya Masalı"nın bizlere anımsattığı bu acıdan daha fazla kalbimizi yaralayan ne var ki? Bir kez daha söyleyelim: Çoğu Japon animasyonu sadece bir animasyon değildir. Yüreğinizin en hassas noktasına temas eden bir zarafet örneğidir.

İncelikli şarkıları.

Takahata'nın son filmi olduğunu bilmek.

**HİKAYENİN KALBİNDEKİ
DRAMATİK TEMA DA
FİLMİ ASLA
UNUTMAMANIZI
SAĞLAYACAK KANIMCA:
AYRILIK! YÜREĞİNİZİN
EN HASSAS NOKTASINA
TEMAS EDECEK BİR
ZARAFET ÖRNEĞİ...**

ÇEKMEKÖY UNDERGROUND

YÖNETMEN Aysim Türkmen

UYUNCULAR Can Sipahi,

Kerem Can, Barış Gönönen,

Gözde Kocaoğlu, Aslı Menaz

YAPIM 2014 Türkiye

SÜRE 96 dk.

DAĞITIM M3 (Metropol)

BİR GÜN
ÇEKMEKÖY'DEKİ
BÜYÜK BİR SİTENİN
DUVARINDA OKUDUĞU
"ÇEKİN LAN DUVARI
TELİ, İNSAN GİBİ
YAŞAYIN" YAZISI
YÖNETMENİ HAREKETE
GEÇİRMİŞ.

DAHA ÖNCE "SELAHATTİN'İN İSTANBUL'U", "GALATA KULESİ SOKAK NO:23", "KAPİTAL-İSTANBUL" ADLI BELGESEL filmlerin yönetmenliğini yapan Aysim Türkmen, ilk uzun metraj filmi "Çekmeköy Underground"da da yine bir İstanbul hikâyesi anlatıyor. Daha önceki belgesel filmlerinde de kent ve birey hikâyeleri anlatan yönetmen bu defa, öykünün kurmaca kısmını ve farklı olayları bir biri içerisinde harmanlıyor.

Markajına, üçüncü köprüyle birlikte Levent-Maslak, Çekmeköy-Göktürk ve o hat üzerindeki güzergâhın kentsel dönüşümünü alan Türkmen, yaşanan değişimin farklı bir sosyal yanını anlatıyor.

Birçok çalışmasında belli işaretler üzerine hikâyeleri bulup geliştirdiğini söyleyen Aysim Türkmen'in "Çekmeköy Underground" öyküsünü buluşu da böylesi bir tesadüfe dayanıyor. Bir gün Çekmeköy'deki büyük bir sitenin duvarında okuduğu "Çekin lan duvarı teli, insan gibi yaşayın" yazısı Türkmen'i harekete geçiriyor ve "Çekmeköy Underground" hikâyesi de ortaya çıkmaya başlıyor. Yazının 'Küllü Harap' lakaplı birine ait olduğunu öğrenen yönetmen, konu hakkında çeşitli araştırmalar yapsa da önceki işleri gibi bu hikâyeyi belgesele dönüştüremiyor ve bu noktadan sonra araya kurmaca giriyor.

Çekmeköy'de yaşayan ve Küllü Harap lakaplı Cemal ağabeylerinin içeriden çıkmasını bekleyen iki arkadaş, hem bu kavuşmanın hem de yarı inşaat haldeki stüdyolarının heyecanını yaşamaktadır. İlk işleri, haksız yere hapis yattığını düşündükleri Cemal ağabeylerine bir klip hazırlamak olur. İkinci işleri ise, yeni şarkılarıyla katılacakları müzik yarışmasına stüdyolarında çalışmak olacaktır. Fakat işler hiç de istedikleri gibi gitmez. Küllü Harap lakaplı ağabeyleri, hapse girdiği gibi çıkmamıştır ve aklı fikri de şimdi zengin bir müteahhitle evli olan

eski sevgilisindedir. Ne onların yaptığı karşılama klibiyle ilgilenir ne de bu tarzlarını benimser...

Türkmen'e, daha önce kurmaca-belgesel (mockumentary) alanda işler yapmış olması, ilk uzun metraj filminde epey yardımcı olmuş. Kentsel dönüşümün toplumsal evrimini takip eden Türkmen, her yanı inşaata dönen İstanbul'un 'yeni insan/kentli' tipini belki farkında olmadan ya da bilinçli olarak bulup çıkarmış. Filmde, gerek yaşam tarzları gerekse müzikleri ve kılık kıyafetleriyle değişen Çekmeköy'de ne lüks sitelere ne de gecekondulara uymayan bir jenerasyon çıkıyor karşımıza. Bu jenerasyon, iki taraftan da beslenen ama iki tarafa da ait olmayan 'melez' bir tip...

Kent pratiğinin değişmesiyle ortaya çıkan bu prototip, adına 'apaçi' denilen arabesk-rap

arasında bir yerlerde duruyor. Tıpkı mekânsal anlamda jiletli tellerle çevrili lüks sitelerle kendi evleri arasında kalmaları gibi. Bu anlamda şarkıları da arabesk formunu aşarak raptan ilerlerken içine ‘melez’ tarzda bir isyan ve manifestosu olmayan bir sınıf kimliği ya da daha doğrusu öfkesi yerleştiriyor.

Arada kalmaktan ya da mekânlarında mutlu gibi görünen bu çocuklar, gündelik hayatlarındaki eylemsizliklerini şarkılarında ‘isyana’ dönüştürüyor. Her ne kadar çevrelerindeki değişimin ekonomi politik teorisini yapmasalar da sanatını en iyi şekilde icra ediyorlar.

Türkmen, birçok kişi tarafından ‘apaçi’ olarak adlandırılan ve hatta dalga geçilen bu gençlere bakış açısını üstten kurmuyor. Filme hazırlanırken kentin birçok yerinde, kendilerine

ait bir mekânları olmayan bu gençlerle bir araya geldiğini belirten yönetmen, onların sanatına, yaşam tarzına dâhil oluyor. Bu da hikâyenin içeriden bir göze dönüşmesine olanak veriyor.

Çıkış noktası olarak bir kent hikâyesi anlatan Aysim Türkmen, filmin odak noktasından ara ara uzaklaşıyor. Tek başına bile bir film meselesi olabilecek birden fazla konunun olması anlatımı yer yer zora sokuyor. Büyüme sıkıntısı, sosyal çevrenin getirdiği kaygılar, kazanılmaya çalışılan yarışmalar, hayal kırıklıkları, farklı yönlerde doğru genişleyen, bazen ilerleyen bazense tıkanan bir hal alıyor.

‘Apaçi’ diye tanımlanan gençlerin dünyasına dışarıdan ya da üstten bakmaması anlamında epey başarılı.

Tek başına bile bir film meselesi olabilecek birden fazla konunun olması anlatımı yer yer zora sokuyor.

**YÖNETMEN AYSİM
TÜRKMEN, BİRÇOK
KİŞİ TARAFINDAN
‘APAÇİ’ OLARAK
ADLANDIRILAN VE
HATTA DALGA GEÇİLEN
BU GENÇLERE BAKIŞ
AÇISINI ÜSTTEN
KURMUYOR.**

SİNDİRELLA

ORİJİNAL ADI Cinderella

YÖNETMEN Kenneth Branagh

UYUNCULAR Lily James,
Cate Blanchett, Helena Bonham
Carter, Richard Madden,
Stellan Skarsgård, Ben Chaplin

YAPIM 2015 ABD

SÜRE 112 dk.

DAĞITIM UIP

FEODALİTENİN HÜKÜM
SÜRDÜĞÜ BELİRSİZ BİR
ZAMAN VE MEKANDA
GEÇEN MASAL,
SINIFLAR VE CİNSLER
ARASI EŞİTSİZLİĞE
HİZMET EDEN
TEMASINI FİLMDE DE
KORUYOR.

HOLLYWOOD'UN SON YILLARDA DÜNYA MASALLARINA YÖNELİK İLGİSİ MALUM. SIRA NE ZAMAN "KÜLKEDİSİ"NE gelecek diye meraklanıyorduk. Üstelik yönetmen koltuğuna Kenneth Branagh'nın oturması beklentilerimizi de yükseltmişti. Johnny Depp gibi, eksantrik karakterleri canlandırmaya meraklı Helena Bonham Carter iyilik perisini, her 40'ını geride bırakan kadın oyuncuya reva görülen kötü kalpli kraliçe-cadı-üvey anne teklifini geri çevirmeyen Cate Blanchett üvey anneyi canlandıracaktı; rüya takım! Sadece cam ayakkabının görüldüğü gizemli ilk teaser'a bakılırsa, çocukluğumuzun sevilen masallarından "Külkedisi"nin yeni versiyonu çok şey vaat ediyordu. Lily James ve Richard Madden ise yeni Külkedisi ve Prens rolünde keşfedeceğimiz genç oyuncular. Özel efektler açısından gelinen nokta da göz önüne alınırsa, masalın büyüdü dünyasını perdeye aktarmak artık yapım ekibinin hayalgücünün sınırlarına bağlıydı. Yüzyıllardır anlatılagelen "Külkedisi" masalını 21. yüzyılda yeniden anlatmak isteyen Kenneth Branagh ne yapmış peki? Öyle ya, başı sonu belli, çeşitli versiyonlarıyla çok iyi bildiğimiz bir hikayeyi modernize mi etmiş, aslına sadık mı kalmış, hiç ummadığımız bir yorum mu katmış?

Filmi izlemeden önce öğrendiğimiz kadarıyla Branagh pusulasını yine bir Walt Disney prodüksiyonuna çevirmişti. 1950 yapımı "Kül Kedisi Sinderella" (Cinderella) animasyonu, masalın tam da çocuklar için eğlenceli ve hafif bir yorumu. Neredeyse Cinderella'dan çok, evdeki hayvanları başrole yerleştiren, şarkılarla bezeli ve müziğiyle hatırlanan filmde Branagh ödünç bir şeyler almış: Kristal ayakkabı, baloya annesinin elbisesiyle hazırlanan Cinderella, saraydaki arşidükün elde ayakkabı gizemli genç kızı araması gibi detaylar her iki filmde de yer almakta. Ayrıca Külkedisi'nin yaşadığı ev ve

bahçenin, animasyonda betimlenen dünyaya bir hayli benzediğini de söylemek gerek. Bunların dışında, 1950 tarihli animasyonun daha yaratıcı fikirlerle dolu olduğunu da belirtelim. Farelerin Külkedisi'nin annesinden kalma elbiseyi elbirliğiyle yeni bir modele dönüştürmesi, filmin en eğlenceli bölümlerinden.

Kenneth Branagh'nın masaldan farklı olarak Sindirella ile yakışıklı prensi balo öncesinde, ormanda at binerken tanıştirması dışında çok fazla yenilik katmadığını iddia etmek belki haksızlık gibi görünecek fakat CGI teknolojisinin bugünkü seviyesinde, balkabağı, fareler, kertenkeleler ve kazlardan tam teşekküllü atlı araba ortaya çıkarmak ve şahane bir elbiseyle kristal ayakkabılar tasarlamak herhalde başımızı döndürmüyor. Bu ön tanısmaya dönersek, Prens ile, oğlunu illaki mavi

kan taşıyan bir prensesle evlendirmek isteyen Kral arasında bir tartışmaya yol açması dışında masala katkısı olmadığını söylemek mümkün. Feodalitenin hüküm sürdüğü belirsiz bir zaman ve mekanda geçen masal, sınıflar ve cinsler arası eşitsizliğe hizmet eden temasını filmde de koruyor. İyi ve nazik olmak, yapılan kötülüklere isyan etmeyip tevekkülle başına gelenleri çekmek, bu durumda da iyi ve nazik olmaya devam etmek ve günün birinde -öbür dünyada bile olsa- ödüllendirileceğiyle avunmak...

Şüphesiz Cinderella'nın mesajının savunulacak bir tarafı yok, özellikle de kadınları ataerkilliğe mahkum ettiği için. 2012'de izlediğimiz "Pamuk Prenses"lerde, Tarsem Singh masala komedi unsurunu katmış, Rupert Sanders ise Pamuk Prenses'i bir savaşçıya dönüştürüp masalın karanlık yönünü

vurgulamıştı. "Sindirella" ise tipik bir Walt Disney yapımı ve hedef kitlesi aileler.

Eğer Charles Perrault yorumu değil de günün birinde Grimm Kardeşler'in yorumu tercih edilirse, ortaya masalın aslına uygun bir film çıkabilir belki. Sindirella'nın üvey kız kardeşleri Anastasia ve Drisella'nın kristal ayakkabıya büyük gelen ayaklarını uydurmak için baş parmaklarını ve topuklarını keserek hırstan kendilerini kaybetmeleri ve Sindirella'nın intikamını almak için onların gözlerini oyan güvercinleri izleme şansımız herhalde hala uzak bir olasılık.

Prodüksiyon tasarımı masalın büyüklü atmosferine hizmet ediyor.

Hedefi sadece gişe başarısı ve ailelerin huzurla izleyeceği bir film olması "Sindirella"yı sıradanlaştırıyor.

**CHARLES PERRAULT
YORUMU DEĞİL DE
GÜNÜN BİRİNDE GRIMM
KARDEŞLER'İN
YORUMU TERCİH
EDİLİRSE, ORTAYA
MASALIN ASLINA
UYGUN BİR FİLM
ÇIKABİLİR BELKİ.**

BANA ADINI SOR

HER YENİ FİLM BAŞKA BİR UMUT. İSTİYORUZ Kİ BİRİLERİ GÜZEL ŞEYLER ÜRETSİN, METHİYELER DÜZÜLSÜN, YILDIZLAR uçuşsun, salonlar tıka basa dolsun. Hele film yerliyse heyecan daha bir sıcak oluyor. Ancak, geldiğimiz noktada her şey çok yapay, sağlıksız, rutin ve rahatsızlık verici. TV'nin genç yıldızlarına, yine TV'de şöhret tazelemiş emektarlar eklenip 'tanıdık bir kadro' oluşturuluyor öncelikle. Reklam panolarına, yol kenarlarına afişler diziliyor. Magazin sayfalarında, TV programlarında ısındırma turları başlatılıyor. Ardından, olmazsa olmaz gala ve kapı önü kamera şovu geliyor. Filminden çıkan herkes, her şeyi beğendiğini söylüyor. Bir tür cenaze namazlarındaki "Merhumu nasıl bilirdiniz?"i takip eden devam cümlesi "İyi bilirdik" gibi konuyu inceden idare yani...

Duruma son örnek, dizilerde piştikten sonra sinema filmine soyunan Taner Gündöner'in yönettiği ve Engin Hepileri, Özge Borak, Başak Parlak ile Cihat Tamer'in oynadığı "Bana Adını Sor". Aynı senaryo ve mantık eksiksiz uygulamada. Öyle bir hava yaratılmış ki, mart ayına sarkmış olsa da sezonun en parlağı sanki. Sloganlar da bir o kadar iddialı: 'Duygu Fırtınası' ya da 'Yılın En Hüzünlü Aşk Filmi'. Başlıyor ve konunun, yönetmenin, oyuncunun inandırıcılığını zedeleyecek ne varsa art arda sıralanıyor beyazperdede.

Yetimhanedeyiz giriş sahnelerinde; Hakan ile Yasemin'in küçüklüğüne şöyle bir göz atıp on yıl ileriye zıplıyoruz. Yasemin önceleri biraz daha irice ama, gençlikte yaş farkı kapanmış gibi. Kız, tek taraflı Hakan'a yangın, çocuk ise kondurmuyor. Tanıştıkları andan itibaren bir daha hiç ayrılmayan kardeş onlar, kardeş. Yetimhaneden Osman Baba'yla şık bir yeme-içme mekanı açıyorlar. Yasemin mutfakta aşçı, Hakan ise piyanonun başında. Her şey yolunda olsa da kader ağlarını örüyor fark ettirmeden. Gidiyor Hakan; sağır, güzel ve zengin Merve'ye aşık oluyor, kız da ona tabii. Ancak, annesi Merve'yi bir başka zenginle evlendirip zenginliğine zenginlik katma peşinde. Bilmiyor ki, iki gönül bir olunca gerisi teferruat...

Cicim ayları sıkıntıların habercisi. 'Zengin kızı almak zor, doyurmak kolay derler' ya; yok öyle bir şey. Kumsalda at binmeler mi dersiniz, şık restoranlarda yemekler mi... Hakan'da paralar tükenirken işin ucu etrafındakilere uzanıyor. Ekmek tekneleri mekan kapanıyor. Melodram aman verir mi; darbe üzerine darbe başlıyor ve bu kez de Hakan, bilim adamı Stephen Hawking'inkine benzer amansız hastalığa yakalanıyor. Sonrasını ne siz sorun, ne biz söyleyelim; kesif trajedi... Yorumsuz, soğukkanlı ve iyi niyetli özeti böyle filmin. Eleştirilecek o kadar çok yanı var ki aslında. Kötü, yerli yersiz ve anlamsız kullanılmış müzik, kendini TV dizisinde zanneden kameralar, kuru sahneler, yakın planlara kurban giden sıkıntılı oyunculuk, bol mantık hatası, devamlılık sorunu çeken senaryo derken sonuç vasatın çok altında.

Filmin bitiş jeneriği perdede akarken, "Bana Adını Sor"un bir "Arabesk" ya da "Acı Aşk" gibi Yeşilçam melodramlarını hicvetmek için klişelere teslim edildiğini ciddi ciddi düşünmedik değil. Ters köşe yapmaya niyetlenmiş olabilirdi yönetmen. Ancak, maalesef her şey gerçektir!

Evet, tablo bu derece kuru ve hüzünlü. Başarılı tiyatro kariyeri ve TV dizilerinin ardından sinemada şansını denemeye kalkan Engin Hepileri'nin (37 yaş) durumu da zor mesela. "Yağmur: Kıyamet Çiçeği" ve "Çalsın Sazlar"daki başrollerle iyi çıkış yakalamışken, böylesine iddialı filmdeki rolü kabul edecek tabii ki; normal. Ne var ki, sanatsal yolculuğuna pozitif ne katıldığını uzun uzun düşünecektir şüphesiz kendisi de. Keza, Özge Borak da öyle. "Eyyvah Eyvah" serilerinin armağan ettiği popülerliğin ardından TV'deki "Güldür Güldür"le devam eden başarı fena zedeleniyor ve tam tek başına bir şeyler yapabileceğini ispatlayacakken irtifa kaybediyor.

Kadıköy'ün her yerini gezmiş kadar olduk!

Hiç mi farklı lafı olmaz insanın aşk adına...

YÖNETMEN Taner Gündöner
ÖYUNCULAR Özge Borak, Engin Hepileri, Cihat Tamer, İpek Tenolcay, Yeliz Tozan
YAPIM 2015 Türkiye
SÜRE 104 dk.
DAĞITIM Mars (Mahzen's Film)

HAKAN, BİLİM ADAMI STEPHEN HAWKING'INKİNE BENZER AMANSIZ HASTALIĞA YAKALANIYOR. SONRASINI NE SİZ SORUN, NE BİZ SÖYLEYELİM!

MANDIRA FİLOZOFU: İSTANBUL

YÖNETMEN Müfit Can Saçınrı
UYUNCULAR Müfit Can Saçınrı,

Kemal Kuruçay, Gülnihal Demir,
Birol Güven, Abdullah Şahin

YAPIM 2015 Türkiye

SÜRE 118 dk.

DAĞITIM Cine Film (Mint)

**BELKİ DE SINEMA
TARİHİNİN EN
DİDAKTİK,
EN ÇOK VAAZ
VERİLEN FİLMİ...**

BİROL GÜVEN'İN ÇALIŞMAYA, PARAYA KARŞI KAHRAMANI MANDIRA FİLOZOFU, BİR YIL GEÇMEDEN İKİNCİ FİLMLE seyirci karşısında. İlk filmde, bir çeşit anarşizmi, doğayla iç içe yaşadığı memleketi Bodrum dolaylarındaki arazisinde savunmuştu. Bu kez şehre iniyor, böylece uzaktan eleştirdiği 'modern hayat'ın içine girip fikirlerini orada savunmaya başlıyor. Kapitalizmin adını kullanmadan sistemi eleştirmeye devam, bu kez karşı olduğu şeylere dair daha uzun nutuklarla.

Mustafaali'nin annesinin lafı, aslında filmin seyirciye bakışını fena halde açık ediyor: "Tamam sus. Lafın tamamı aptallar içindir."

Mustafaali Çökertme'deki düzenini değiştirmeyi hiç istemese de, babasının hastalığı nedeniyle annesiyle İstanbul'a doğru yola çıkar. Daha yolda, herkesten daha fazla şey bildiğini ilan eden üslubuyla çok konuşan meraklı annesinin yan yana gelmesiyle başlar filmin mizahı. Sonrası, Birol Güven'in canlandırdığı patronun esprilerine zoraki gülen çalışanlardan hallice (temsili). Hastane sahneleri, köyden gelen annesinin evine

yerleştiği üniversite öğrencisi ve Mustafaali'nin patronuna bir ders vermek için girdiği iş, Mandıra Filozofu'nu İstanbul'a diken ayakları oluşturuyor. Böylece, belki de sinema tarihinin en didaktik, en çok vaaz verilen filmi ortaya çıkıyor.

Beklenmedik anlarda bir şeylere karşı olduğunu söyleyip şaşırtmayı seven Mandıra Filozofu, ilk filmde yaptığı şeyi tekrarlıyor: Bir patronu daha ikna ediyor. İlkinde, patronun kafasına, işi gücü bırakıp, sahip olduğu servetle bir Ege kasabasına yerleşmek gibi 'sistem karşıtı' fikirler sokmuştu. Bu filmde satış hedefini gerçekleştiremediği için işten atılan okul arkadaşını işe geri aldırmanın yolu, patronunu hedeflerin gereksizliğine ikna etmek. Sistemi eleştiren fikirleriyle en çok ikna ettiği insanın şirketin sahibi olması, bir şey söylemiyor mu?

Hakkını vermeli, güzel söz: Lafın tamamı aptallar içindir.

Bu kadar çok konuşmanın içinde, keşke en azından daha orijinal fikirler olsaydı.

SELAM: BAHARA YOLCULUK

YÖNETMEN Hamdi Alkan

OYUNCULAR Aslıhan Güner,

Gürol Güngör, Mıktıbek Apazov,

Merve Sevi, Egemberdi Bekboliev

YAPIM 2015 Türkiye

SÜRE 126 dk.

DAĞITIM Mars (Panoramik)

**FİLM, MEHMET
HARİÇ, YEŞİLÇAM'DAKİ
GİBİ TİPOLOJİK İYİ VE
KÖTÜLER ÜZERİNDEN
İLERLİYOR.**

ŞİMDİLERDE KAPATTIRILMAK İÇİN DEVLET BAŞKANLARININ TEK TEK DOLAŞIĞI, DÜNYADAKİ TÜRK OKULLARININ hikayelerinde “Selam”la başlayan halkanın ikincisi; “Selam: Bahara Yolculuk”. İlk filmde üç ülkeden üç hikaye bağlanmışken bu kez ana ekseninde tek (Kırgızistan) ve bağlantılı olarak ikinci ülke (Kazakistan) giriyor kadraja.

Aşına olanların ve o günleri yaşayanların bayılacağı bir ‘5. kat’ çekimiyle başlayan film, kur’a sonucu, yerini haritadan zar zor bulabildiği Kırgızistan’a tayini çıkan İsmail öğretmenin yolculuğunda birleştiriyor bütün yolculukları; dünya yolculuğu, mefkure yolculuğu ve kulluk yolculuğu. Eşi ve iki çocuğunu, daha sonra yanına almak üzere bırakıp yola çıkan İsmail’in uçaktaki koltuk komşusu, kaçak bir dolandırıcı olan Mehmet de asıl hedefi Moskova’ya gidemeyince ona ‘mecburen’ yoldaş oluyor. Ve sürekli eleştirileriyle antitezi temsil ediyor.

Derdin büyüğü bu değil; okul binasını kumarhane yapmaya hazır Taştan bey, önce ufaktan çomak sokuyor, sonra daha ileri gidip

silahlı saldırılara başlıyor. En büyük derdi de yeğeni Cengiz’in ‘bunlar’a kapılması. “Bunlara su bile yok” sözüyle çok manidar! Oysa Cengiz’in, Kazakistan’daki okuldaki Nergis ile ortaya çıkacak öyküsü; sahte bağların yerine sahici bağ tesis edecek ve ‘kardeşlik’ için anlamlı bir metafora dönüşecek.

Film, Mehmet hariç, Yeşilçam’daki gibi tipolojik iyi ve kötüler üzerinden ilerliyor. Kahramanın, filmin başından sonuna doğru herhangi bir noktaya evrilmemesi, alışık olunan bir biçim değil. Ancak bu hikayelerin kendisi de ‘efsane’ olarak nitelendiğinden klasik anlatı kalıplarının değil de efsane, masal gibi anlatıların örnek alınmış olması mümkün. Yine de karakterin geçmişi, motivasyonuna dair ipuçları görmek daha tatmin edici olurdu şüphesiz.

Kırgız oyuncuların performansı takdir edilesi.

İsmail’in tavırlarındaki abartı göze batıyor.

SEVİMLİ EJDERHA: KOKONAT

ORJİNAL ADI Der Kleine Drache
Kokosnuss

YÖNETMENLER Hubert Weiland,
Nina Wels

SESLENDİRENLER Max von der
Groeben, Carolin Kebekus,

YAPIM 2014 Almanya

SÜRE 82 dk.

DAĞITIM Bir Film

2002'DE ORTAYA ÇIKAN
'SEVİMLİ EJDERHA: KOKONAT'
KARAKTERİ, BU KEZ SİNEMA
FİLMİ OLARAK ÇOCUKLARLA
BULUŞUYOR.

KOKONAT, BİLDİĞİMİZ HİNDİSTAN CEVİZİNİN ECNEBİ DİLİNDEKİ ADI. BU ADIN BİR ÇİZGİ KARAKTERE VERİLMESİ İSE karakterin içinde var olduğu adanın tropik yapısı ve güzelliğinden geliyor. Almanya yapımı olan "Sevimli Ejderha: Kokonat", son yıllarda bizim sinemalarımıza da uğrayan nitelikli animasyonlardan biri. 2013 yapımı "Tarzan", 2014 yapımı "Arı Maya" ve yine geçtiğimiz haftalarda izlediğimiz "7 Cüceler" Alman animasyon yapımlarının artık bu sektörde de varlığını hissettirdiğinin bir göstergesi.

"Sevimli Ejderha"mız Kokonat, yakın arkadaşları Oscar ve Kirpi Matilde ile tropik ejderha adasında yaşayan üç arkadaş. Adanın geri kalanına göre oldukça eğlenceli ve hareketli olan arkadaşlar kendi yaptıkları uçakla da adanın monoton yapısından kopuk bir hayata sahipler.

Fakat Kokonat bir yandan da ailesine kendini kanıtlamak için kanatlanıp uçmak zorunda. Bu yüzden yaşlılarıyla girmek zorunda olduğu sınavdan maalesef başarısızlıkla ayrılıyor. Küçük bir çocuğun yaşamındaki en travmatik anlardan

biriyle baş başa kalan Kokonat, adayı terk etmek üzereyken, büyük babanın ona verdiği sorumlulukla, ailenin en önemli besin kaynağı 'Ateş Otu'nu korumakla görevlendirilir. Fakat Kokonat, bunu da beceremez ve Ateş Otu'nu çaldırır. Üç arkadaş bu durumdan kurtulmak için adanın bilmedikleri birçok yerini de keşfetmek durumunda kalır.

"Sevimli Ejderha: Kokonat", Almanya'da oldukça popüler olan karikatürist ve illüstratör Ingo Seigner'in yarattığı bir karakter. 2002'de ortaya çıkan bu karakteri her yıl yeni bir çizgi seri olarak da yayımlamaya devam ediyor.

Kokonat'ı seslendiren Oya Küçümen'in sevimli sesi ve Türkçe şarkılarla süslenmiş aralar oldukça eğlenceli. Çocuk izleyicileri çabucak yakalayacak ve saracak bir animasyon.

Türkçe seslendirmeler çok başarılı.

Gurme köyü bölümleri fazla uzun. Üç arkadaşın orada geçirdiği zaman filmin neredeyse yarısı.

ÇEKMEKÖY UNDERGROUND

KINGSMAN: GİZLİ SERVİS

PRENSES KAGUYA MASALI

SİNDİRELLA

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
BANA ADINI SOR		★		★	★		
ÇEKMEKÖY UNDERGROUND			★★	★★	★★★★		
KINGSMAN: GİZLİ SERVİS / KINGSMAN: THE SECRET SERVICE		★★★★★			★★★★		
MANDIRA FİLOZOFU: İSTANBUL							
PRENSES KAGUYA MASALI / KAGUYAHİME NO MONOGATARI		★★★★★		★★★★★	★★★★★		★★★
SELAM: BAHARA YOLCULUK							
SEVİMLİ EJDERHA KOKONAT / DER KLEINE DRACHE KOKOSNUSS	★★★						
SİNDİRELLA / CINDERELLA		★★★		★★★	★★★		
ASABIYİM BEN / RELATOS SALVAJES		★★★		★★★★★	★★★		★★★★★
BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ		★★		★★	★★	★★★★	★★
BİRDMAN VEYA (CAHİLİĞİN UMULMAYAN ERDEMİ)	★★★★★	★★★	★★★	★★★	★★★★★	★★★★	★★★★★
BÜYÜK GÖZLER / BIG EYES	★★	★★★		★★	★★	★★★★	★★
CHAPPIE / CHAPPIE	★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★★	
ÇEKMEGELER				★★★★	★★		★★★
HAVANA'YA DÖNÜŞ / RETOUR À ITHAQUE				★★★★	★★		
HER ŞEYİN TEORİSİ / THE THEORY OF EVERYTHING	★★★★★	★★★★★		★★★★★	★★★	★★★★	★★★
KARAMAN'IN KOYUNU	★						
KESKİN NİŞANCI / AMERICAN SNIPER	★	★	★	★★	★	★	★★
LAZARUS ETKİSİ / THE LAZARUS EFFECT					★		
MANDA YUVASI	★						
8 SANİYE		★★★★	★★★★	★★	★★★★		
YENİ DÜNYA		★			★		
HAVUZ / SWIMMING POOL	★★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★
İKİ GÜN VE BİR GECE / DEUX JOURS, UNE NUIT	★★★★★	★★★★★	★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★
İTİRAF / CALVARY			★★★★★				

DUBLAJ KRALİÇESİ ADALET CİMCOZ

Ölümünün üzerinden **45 yıl** geçen Adalet Cimcoz, **1930’lu** yıllardan başlayarak pek çok yıldız **buğulu** sesini vermiş, sinema dışında da **sanat ve kültür** dünyamızda **iz bırakmış** bir isimdi. Seslendirme yapanların **sarımsak** yemesi ve **içki** içmesinden ise hiç hoşlanmazdı.

İNSAN SESLERİNİ TANIMLAMAK MÜMKÜNDÜR... İNCE, KALIN, DAVUDİ, SITMA GÖRMEMİŞ, KISIK, GIRTAKTAN ÇIKAN VB. SESLER OLABİLİR. KADIN SESİNE SAHİP ERKEKLERDEN, ERKEK SESİNE SAHİP KADINLARDAN söz edilebilir. Peki bir dublaj sanatçısının sesi kolayca tanımlanabilir mi? Sanırım bu pek mümkün değil... Seslendirdikleri, daha doğrusu ‘ses rolü’yle canlandırdıkları karakterler kadar ses sayısı olabilir çoğu dublaj sanatçısının. Ama örneğin “Reca ederim bu bahsi kapatalım” denildiğini duyduğumuzda, zihnimizde bir ses yankılanır, bir ‘ses rengi’ kendini belli eder. O ses birisine, bir sanatçıya aittir elbette. Klişeleşmiştir.

13 Mart, 100 yaşını geride bırakan Türk sinemasının en önemli ve Yeşilçam dönemine damga vurduğu söylenebilecek ünlü dublaj sanatçısı Adalet Cimcoz’un 45. ölüm yıldönümüne denk geliyor. 1970’te 60 yaşında ölen ve Belgin Doruk’tan Türkan Şoray’a, Filiz Akın’dan Fatma Girik’e, Muhterem Nur’dan Sezer Sezin’e dek pek çok Yeşilçam yıldızına buğulu sesini vermiş olan Cimcoz, sinema çalışmaları dışında da sanat ve kültür dünyamıza iz bırakmış, renk katmış bir isimdir.

İstanbul’daki ilk resim galerisini (Maya) kuran, ‘dedikodu-magazin yazarlığı’nı başlatan, Nazım Hikmet, Sabahattin Ali gibi isimler başta olmak üzere, döneminin pek çok ünlü sanatçısıyla yakın dostluk kurmuş, sıra dışı bir kişiliktir Adalet Cimcoz. Kafka’nın “Milena’ya Mektuplar”ını dilimize kazandırarak 1962’de Türk Dil Kurumu’nun çeviri ödülünü alacak kadar iyi bir çevirmendir. Brecht, Traven, Büchner çevirileri de ses getirmiştir.

Seslendirmeciliğe ise Yeşilçam’da sıkça rastlanan biçimde tesadüfen başlamış Cimcoz. Sinema tarihimizin en bilinen dublajcılarında biri olan kardeşi Ferdi

Tayfur’un 1931’de İpek Film Stüdyosu’nda birlikte çalıştığı Melek Kobra’nın hastalandığı bir gün kendisini çağırması üzerine mikrofon başına geçen Cimcoz, ‘stüdyo tozu’ yutunca bu işi bir meslek olarak kabul edecek, hayatının sonuna kadar da sürdürecektir.

Mine Söğüt’ün 2000 yılında Yapı Kredi Yayınları’ndan çıkan “Adalet Cimcoz: Bir Yaşamöyküsü Denemesi” adlı kitabı, sanatçının yaşamına ilişkin en doyurucu ve bildiğim kadarıyla tek çalışma. Söğüt, kitabının 116. sayfasında, Cimcoz’un mesleğe adım attığı ilk günleri şöyle anlatmış:

“Kendisi görünmeden sadece sesini kullanarak bambaşka bir kimliğe bürünmek ve seyirciyle gizli bir ilişki kurmak çok hoşuna gidiyor. Diğer oyuncular Adalet dublaj yaparken susup, pür dikkat onu izliyorlar. Çünkü gözlerinin önünde kimlik değiştiren ve bir tiyatro oyununda rol almışçasına seslendirdiği karakterin kişiliğine bürünen olağanüstü bir yetenek var. Her filmin seslendirmesinde Adalet yeni kimliğine hemen alışıyor ve her oyuncuyu bambaşka ve ona yakışır bir üslupla seslendiriyor. İlk günlerde 3 lira yevmiye kazanırken, kısa bir süre içinde piyasanın en aranan sesi oluyor ve kazancı film başına 30 liraya kadar yükseliyor.

Önce sadece yabancı filmleri seslendirirken sonraları yerli filmlerdeki başrol oyuncularını da konuşmaya başlıyor. Böylece ünlü tüm Türkiye’ye yayılıyor. Herkes Sezer Sezin’i, Neriman Köksal’ı, Zeynep Sırmalı’yı, Ayfer Feray’ı, Belgin Doruk’u, Türkan Şoray’ı ve daha nicelerini onun sesiyle tanıyıp seviyor.

Artık o bir kraliçe. Ardan yıllar geçecek, dublaj dışında bir sürü başka işe de başarılı imzalar atacak, ama öldüğünde tüm

gazeteler ondan bahsederken yine ‘dublaj kraliçemizi kaybettik’ diyecekler.”

Ve bir sonraki sayfada da Cimcoz’un kişiliği hakkında geniş fikir verecek notlar düşüyor Söğüt... İşinde, özel hayatındakinden çok daha disiplinli olması, işe asla geç kalmaması ve geç kalanlardan hiç hoşlanmaması... “Şiddetle tepki gösterdiği bir şey daha var. O da seslendirme yapan sanatçıların sarımsak yemesi ve içki içmesi. Bu durumda işi hemen bırakıyor ve ağzı kokan kişiyi herkesin içinde hiç çekinmeden paylıyor.”

Adalet Cimcoz’u, sesini halen duyduğumuz çalışkan sanatçıyı, ölüm yıldönümünde saygıyla anıyorum.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

İNCE MEMED

Yaşar Kemal'in ölümsüz eseri "İnce Memed"i, **Lütfi Akad'ın** rejisi ve **Yılmaz Güney ile Hülya Koçyiğit'in** oyunculuklarıyla izleme şansımız olacaktı. Sansür kurulu, yazılan senaryoya ve çekimlere akıl almaz yasaklar koymasaydı...

BÜTÜN ÖMRÜ ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİYLE GEÇMİŞ, BU YİĞİT YAŞAM SERÜVENİ BOYUNCA ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATINA DA ÖLÜMSÜZ BAŞYAPITLAR KAZANDIRMIS KOCA ÇINAR YAŞAR KEMAL, BELKİ DE EN ÇOK "İNCE MEMED"den çekmiştir ne çektiyse...

İlk kez 1954'te Cumhuriyet Gazetesi'nde tefrika edilir bu efsane roman. 1960'larda ise filme alınması gündeme gelir. Yeşilçam'dan evvel Hollywood atağa kalkmış ve ilk romanın film haklarını 20th Century Fox firması satın almıştır bile... 1965'te Demirel kabinesinde Kültür Bakanlığı yapan Nihat Kürşat, Fox'a bir mektup yazarak: "Eğer Yaşar Kemal'in filmini Amerikalılar çekerse Amerika ile ilişkimiz çok zarar görecektir!" diye buyuruverir. Öte yandan çekimlerin Türkiye'de yapılması için üç kez Türk hükümetine başvuran Fox firması, her seferinde 'hükümetin bu eserin Türkiye dahilinde filme çekilmesi

için izin vermediği' cevabını alır.

Bu esnada ikinci cilt için Türk Sineması harekete geçer. Lütfi Akad'ın senaryo haline getirdiği eser, 1969'da filme alınmak üzeredir. Memed'i Yılmaz Güney; Hatçe'yi Hülya Koçyiğit; Seyran'ı manken Başak Gürsoy canlandıracaktır. Kadroda ayrıca Erol Keskin, Turgut Boralı, Güzin Özipek, Aliye Rona, Sadettin Erbil, Hüseyin Baradan, Ahmet Mekin gibi ünlülerin de adı geçer. Çukurova'da renkli çekilecek filmin görüntü yönetmenliğini Ali Uğur üstlenecektir.

Ve sansür kurulundan 'yasak' kararı çıkar: "Senaryo genel havası itibarıyla milli rejime aykırı bir siyasi havada, iktisadi ve içtimai ideoloji propagandası yapmakta, askerlik şeref ve haysiyetini rencide etmektedir. Memleketin emniyet ve inzibati bakımından zararlı ve suç işlemeye teşvik edici bir durum

taşımaktadır. Bu yüzden filme alınması sakıncalı görülmüştür."

Derken Danıştay inceler eseri. 1970 Mayıs'ında ise 'çekilebilir' izni çıkar. Ancak ekip dağılmış, proje askıya alınmıştır. Temmuz 1975'te Yılmaz Duru "İnce Memed Vuruldu" adlı bir film çeker. Yaşar Kemal 'isim hırsızlığından' dava açacağını beyan eder gazetelere...

Fox tartışması ise Ekim 1979'da yeniden alevlenir. Senaryosu Peter Ustinov tarafından yazılan "İnce Memed" (Memmed My Hawk) yeniden siyasetin ve politikacıların gündemine oturur. Ekim 1981'de, ilk romanın yayın haklarını daha 1964'te satın alan Fox firması çekimlere nihayet başlayacağını duyurur. Türkiye elbette hala izin vermediği için çekimler İtalya ve Yugoslavya'da yapılacaktır. Bir yıl sonra Makedonya'nın Kocileri köyünde çekimler başlar, film tamamlanır ama cinnet geçirecek sansür hikayesi bitmez.

1985 yılında Özen Film tarafından ithal edilen "İnce Memed" Türkiye'de 'gösterilemeyecektir'. Sansür kurulu oybirliğiyle aldığı kararda, filmin yasaklanmasını, 1979 yılında kurul tarafından alınan senaryo yasağı kararına bağlar. Üst komisyona yapılan itiraz sonucu tekrar izleneceği söylene de, sonradan bu itiraz da reddedilir.

Oysa devir değişmektedir. Videokaset furiasının başladığı dönemde, Türk halkı filmi kulüplerden 'korsan' olarak kiralayarak izler.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

MAYMUNLAR CEHENNEMİ

Gösterime girdiğinde, ‘maymunların yönettiği gezegende asıl düşünen varlıkların yani **insanların maymunlar tarafından** sorgulanması, aşağılanması’ sebebiyle Amerika’daki ‘**Cadı Avı**’ döneminin bir **alegorisi** olduğu da dile getirilen “Maymunlar Cehennemi” (**Planet Of The Apes, 1968**), halen eskimeyen ve Hollywood gişe sinemasına ilham vermeye devam eden güçlü bir yapıt. Güç ve iktidar el değiştirdiğinde aslında çok da bir şeyin değişmediğini, aynı **mezalimin farklı ellerde** devam ettiğini ima etmesi de cabası...

BİLİMKURGU TÜRÜNÜN BAŞYAPITLARI ARASINDA YER ALAN İKİ BÜYÜK KLASİK, TESADÜF O KI 1968 YILINDA ÇEVİRİLİR. BUNLARDAN İLKİ, UZAYI TASVİRİYLE, ÖZEL EFEKTLERİYLE, FELSEFESİYLE KENDİNDEN SONRA ÇEVİRİLEN TÜM BİLİMKURGULARA YOL ÇİZEN STANLEY KUBRICK ŞAHİKASI “2001: UZAY YOLU MACERASI” (2001: A SPACE Odyssey); diğeri ise “Maymunlar Cehennemi”dir (Planet Of The Apes).

Ardından gelen devam filmleri, bir sezonluk dizi ve yine bir sezonluk çizgi dizi sadece ‘efsane’nin daima gündemde kalmasını sağlar, onun başarısından nemalanır.

İlk yarım saatte, filme adını veren ‘maymunlar’ı görmeyiz. Bir uzay gemisinde, özel kapsüllerin içerisinde uzun yıllardır uykuda olan dört astronotla karşılaşırız; Taylor (Charlton Heston), Landon (Robert Gunner), Dodge (Jeff Burton) ve Stewart (Dianne Stanley)... Uzay gemileri bilinmeyen bir gezegende göle iniş yaptığında, sadece üçü hayatta kalır. Stewart’ın donanımı bozulmuş, kapsülün içerisinde ölecek çürümüştür. Sağ kalan üç astronot uyandığında 2000 yıllık bir seyahat yaptıklarını anlarlar. Fakat kapsüldeki uyku ve uzay zamanı sayesinde yalnızca 18 ay yaşlanmışlardır. Yıl 2978’dir.

İndikleri gezegeni keşfe çıktıklarında, ‘vahşi hayvanlar’ gibi davranan ilkel insanlara rastlarlar. Ve akabinde onları kovalayan, üzerleri giysili, ata binmiş gorilleri fark ederler. İnsan gibi davranan bu

‘maymunlar’, insanları ağlarla yakalayıp esir almakta, kaçanları ise öldürmektedir. Bu hengamede astronot Dodge ölür, Landon bayılır, Taylor ise boğazından vurularak yaranılır. Artık konuşamaz durumdadır.

Burası, dünyanın tersine döndüğü; insanlaşmış maymunların hüküm sürdüğü, insanların ise konuşamayan, düşüneyen ilkel ve vahşi yaratıklar olarak maymunlar tarafından kullanıldığı bir gezegendir. Taylor, kendisine baştan beri ilgi gösteren ‘maymun’ Zira (Kim Hunter) ve nişanlısı Cornelius’la (Roddy McDowall) iletişim kurmaya çalışır. Bir kağıt parçasına yazı yazdığında Zira çok şaşırırken, orangutan Dr. Zaius (Maurice Evans) sakladığı gerçeğe yüzleşir.

Dr. Zaius maymunların gezegeni yönetmeye başlamasından çok daha önce var olan insan uygarlığını bildiğini itiraf eder. Yasak Bölge denilen yerin eskiden bir cennet olduğunu, insanların her şeyi mahvettiğini açıklar. Dolayısıyla astronot Taylor’ın düşünebilmesi, okuyup yazması ve konuşması, maymunlar için artık bir tehdittir ve Taylor’ın bu gezegenden bir an önce kurtulması gerekmektedir.

Gösterime girdiğinde, ‘maymunların yönettiği gezegende asıl düşünen varlıkların yani insanların maymunlar tarafından sorgulanması, aşağılanması’ sebebiyle Amerika’daki ‘Cadı Avı’

döneminin bir alegorisi olduğu da dile getirilen yapıt, güç ve iktidar el değiştirdiğinde aslında çok da bir şeyin değişmediğini, aynı mezalimin farklı ellerde devam ettiğini de ima eder.

Orijinal adı “Le Pont De La Rivière Kwai” olan “Kwai Köprüsü” adlı romanın yazarı Pierre Boulle’un ‘en saçma eseri’ olarak gördüğü “La Planète Des Singes”den yapılan bu uyarlama, başta herkese çok riskli gelmiştir. Oyuncuları maymun kılığında görmek, seyirciyi dehşete düşürmek yerine kahkahalarla güldürebilir de, diye düşünülür. Deneme çekimlerinde makyaj uzmanı John Chambers’ın ortaya koyduğu iş yapımcıların yüreğine su serpince, ‘maymunsu görünümü’ geliştirmesi için kendisine 50 bin dolar daha verilir. Saatler süren ağır makyajın altında oyuncuların da tüm ‘plastik’ engelleri aşarak sergiledikleri performans parmak ısırtacak türdendir...

6 milyon dolarlık bütçeyle yaratılan şaheserin yönetmen koltuğunda, daha sonra “General Patton” (Patton), “Kelebek” (Papillon), “Vahşetin Çocukları” (The Boys From Brazil) gibi yapıtlara da imza atan Franklin J. Schaffner vardır. Filmin idaresi kendisine verildikten sonra Schaffner ilk iş olarak, ‘maymunların cemiyeti’ni yeniden tasarlar. Orijinal senaryoda maymunlar yüksek teknolojiye sahip bir dünyada yaşarken, Schaffner bunu daha primitif bir alana taşır.

Böylelikle gerçeklik duygusu artarken, bütçeden de müthiş tasarruf sağlanır. Yine orijinal senaryoda ilkel insanların dişileri göğüsleri çıplak olarak tasarlanmışken, Fox şirketi sansür yüzünden bu fikri reddeder. Maymunların yaşadığı yerin tasarımı ise ilginçtir, Kapadokya’daki Göreme Vadisi’nden ve efsanevi İspanyol mimar Antoni Gaudí’nin çalışmalarından esinlenilerek oluşturulur.

“Maymunlar Cehennemi”, gördüğü olağanüstü ilgi üzerine devam filmleriyle sürer; gelecekte günümüze zamanda yolculuk yapılarak hikaye ters yüz edilir ve bu ‘cehennem’in nasıl ortaya çıktığı anlatılır. 1974’te aynı adlı çizgi dizi, 1975’te ise “Maymunlar Cehennemine Dönüş” adlı TV dizisi yayına girer.

Yaklaşık 25 yıl sonra, bu defa Tim Burton efsaneye el atar. Bizde “Maymunlar Gezegeni” adıyla vizyona giren ‘yeniden çevrim’, 100 milyon dolarlık bütçesiyle ve gişe hasılatıyla göz boyasa da, orijinal filmin tüm çarpıcılığına ihanet eden bir yapıya sahiptir. 2011’de ise yeni bir seriyle tekrar hayat bulur: “Maymunlar Cehennemi: Başlangıç” (2011) ve yeni izlediğimiz “Maymunlar Cehennemi: Şafak Vakti” (2014)... Biz yine de, bugün dahi ilk günkü etkisini koruyan ve unutulmaz finaliyle seyirciyi yumruk indiren orijinal filmi ayrı tutarak, her aklınıza geldiğinde izlenecek bir başyapıt olduğunu anımsatalım.

ALTIN RENGİ DEĞİL, BEYAZ!

Ava DuVernay'ın yönettiği “Özgürlük Yürüşü”nün (Selma) beklenmedik şekilde **Oscar yarışında** geride kalması, akıllara 25 yıl önceki benzer bir olayı getirdi. 1990 yılında dağıtılan **62. Akademi Ödülleri** için Amerika'daki **ırkçılık** üzerine iki film; **Spike Lee**'nin yönettiği “**Doğruyu Seç**” ve **Bruce Beresford** imzalı “**Bayan Daisy Ve Şoförü**” karşı karşıya gelmişti.

22 ŞUBAT GÜNÜ DAĞITILAN OSCAR ÖDÜLLERİNDE BEKLENENİN ALTINDA PERFORMANS GÖSTEREN FİLMLERDEN BİRİSİ “ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ” (SELMA) İDİ. AVA DUVERNAY'IN ‘EN İYİ ORJİNAL ŞARKI’ ÖDÜLÜ İLE YETİNMEK DURUMUNDA KALAN FİLMİNİN BU YILKI AKADEMİ ÖDÜLLERİ'NDE HAKSIZLIĞA uğradığı aslında adayların açıklanmasından bu yana gündemde olan bir konuydu. Zira “Özgürlük Yürüyüşü”nün ödüle ulaşamadığı bir tane daha adaylığı vardı sadece; ‘en iyi film’ dalında... Oysa 2014 Kasım’ında, AFI Fest. dahilinde filmin ilk

gösterimi yapıldığında, “Özgürlük Yürüyüşü”nün Oscar yarışında öne çıkacağına dair erken tahminler yapılmıştı. Hatta Ferguson protestoları sonrasındaki ruh halinin de “Özgürlük Yürüyüşü”nün aleyhine işleyeceği iddia ediliyordu. Ava DuVernay’ın ‘en iyi yönetmen’ ve özellikle de Martin Luther King Jr.’ı canlandıran David Oyelowo’nun ‘en iyi erkek oyuncu’ dallarında adaylıklarına kesin gözüyle bakılıyordu. Fakat olmadı... Hatta bu yılın oyuncu adaylarının tamamının beyaz olması çeşitli çevrelerde epey tepki çekti. “Oscarların en beyaz yılı” gibi başlıklar atıldı. Tüm bunlara Amerikan sinemasının en öfkeli yönetmenlerinden Spike Lee de sessiz kalmadı ve onun söyledikleri, yıllar önce Akademi’nin görmezden geldiği bir başyapıtı ve aynı yıl ‘en iyi film’ ödülüne layık görülen filmi aklı getirdi.

“Bugün kim ‘Bayan Daisy Ve Şoförü’nü tartışıyor? Kimse! Bugün hangi sinema okulunda derslerde öğrencilere ‘Bayan Daisy Ve Şoförü’ gösteriliyor? Hiçbirinde! Fakat ‘Doğruyu Seç’ gösteriliyor.” Bu sözler Spike Lee’ye ait. Dolayısıyla söz konusu iki filmin de “Doğruyu Seç” (Do The Right Thing) ve “Bayan Daisy Ve Şoförü” (Driving Miss Daisy) olduğu anlaşılmıştır.

Bu iki filmden bahsetmeye “Doğruyu Seç” ile başlayalım. Spike Lee o yıllarda, “She’s Gotta Have It” ve “School Daze” ile dikkat çekmiş, Amerikan bağımsız sinemasının gelecek vaat eden genç yönetmenlerinden birisidir. Fakat “Doğruyu Seç”in Mayıs 1989’da Cannes Film Festivali’ndeki gösterimi sonrasında birdenbire tüm dikkatler Lee’nin üzerine çekilir. Film yazın en sıcak gününde, Brooklyn’de farklı etnik grupların oturduğu bir mahallede geçer. Afro-Amerikalılar ve İtalyanlar arasındaki tartışmalar giderek büyür ve günün sonunda polis kavga eden gençlere müdahale eder. Polisin Afro-Amerikalı bir genci

öldürmesi ertesindeyse mahallede ayaklanma çıkar.

Lee'nin filmi, ırkçılığın Amerika'da hâlâ güncel bir sorun olduğunu vurguladığı ve bununla nasıl baş edileceğini kışkırtıcı bir dille tartıştığı için farklı tepkiler çeker. Bir kesim "Doğruyu Seç" in Amerika'da yeni ayaklanmalara yol açabileceğine dair endişelerini dile getirirken, diğer bir kesim filmin şiddet taraftarı olmadığını savunur. Filmin finalinde önce Martin Luther King Jr.'dan bir alıntı gözüktür. Bu alıntıda şiddetin hak arayışında tercih edilemeyecek bir yöntem olduğuna vurgu yapılmaktadır. Daha sonraysa Malcolm X'ten karşı bir argüman belirir ekranda. Malcolm X'ten yapılan alıntıdaysa, eğer ezilen sınıfların kendilerini savunma hakları söz konusuysa şiddetin meşru olduğu iddia edilmektedir. Film bu iki liderin beraber görüntülediği bir fotoğrafla sona erer. Böylece Lee, filmin şiddet konusundaki tavrını muğlak bırakmakta ve konuyu tartışmaya açmaktadır.

"Doğruyu Seç" in kışkırtıcı tavrı Amerika başta olmak üzere tüm dünyada karşılık bulur. İçeriği bir yana, Lee'nin yönetmenlik başarısıyla da övgü toplayan film çabucak bir modern klasiğe dönüşür. Yıl sonunda "Doğruyu Seç" çoğu eleştirmenin favori filmleri arasındadır. Aynı başarıyı ödül sezonunda da göstermesi beklenir ama Akademi bu tartışmalı filmi sadece iki kategoride aday göstermekle yetinir; 'en iyi senaryo' ve 'en iyi yardımcı erkek oyuncu' (Danny Aiello).

Açıkçası Akademi'nin genel eğilimlerini düşününce, "Doğruyu Seç" in o yıl 'en iyi film' veya 'en iyi yönetmen'

dallarında aday gösterilmemiş olmasına çok da şaşırmıyoruz. Fakat bunun Oscar tarihindeki en büyük haksızlıklardan birisi olarak görülmesinin sebebi o yıl 'en iyi film' heykelini kucaklayan yapım; Bruce Beresford'un yönettiği "Bayan Daisy Ve Şoförü".

O yıl ödül sezonunda beklenmedik bir son dakika atağı yapan bu filmin başkarakterleri, yaşlı ve huysuz bir kadın ile Afro-Amerikalı şoförüydü. 1950'li yıllardan 70'lere uzanan ve bu ikilinin pek de arkadaşça başlamayıp, yıllar içerisinde sarsılmaz bir dostluğa dönüşen ilişkisini konu alan "Bayan Daisy Ve Şoförü", bir anlamda ırkçılığın geçmişte kaldığını, eski yaraların dostlukla kapatıldığını öne sürmekteydi. Yani Lee'nin "Doğruyu Seç" te söylediklerinin tam tersini... "Doğruyu Seç" seyirciyi kışkırtarak düşündürmeyi, tartışmayı hedeflerken, "Bayan Daisy Ve Şoförü" seyirciyi sakinleştirerek unutturmayı tercih ediyordu.

Bu iki filmin aynı konuya, yani Amerika'daki ırkçılığa farklı yaklaşımları çoğu kişiye göre o yılın ödül yarışındaki performansları için de belirleyici olmuştu. Aradan geçen onca yıla rağmen iki filmin sıklıkla beraber anılması da bu yüzden. "Bayan Daisy Ve Şoförü" nün beklenmedik Oscar galibiyetinin (Akademi Ödülleri tarihinde yönetmeni aday olmamasına rağmen 'en iyi film' heykeline ulaşan dört yapımdan birisi) bir anlamda Amerika'da ırkçılığın hâlâ güncel bir sorun olduğunu reddetmek anlamına geldiğini savunanlara katılmamaksa imkansız.

HAVUZ

★★★ **ORİJINAL ADI** Swimming Pool **YÖNETMEN** François Ozon **UYUNCULAR** Charlotte Rampling, Ludivine Sagnier, Charles Dance
YAPIM/SÜRE 2003 Fransa-İngiltere, 98 dk. **GÖRÜNTÜ/SES** 1.85:1, 5.1 DD İng. ve Tr. **ŞİRKET** As Sanat (Chantier Films)

FRANSIZ SINEMASININ İSTİKRAR ABİDESİ USTALARINDAN FRANÇOIS OZON, YARATTIĞI 'GİZEMLİ' ATMOSFERLERLE DİKKAT ÇEKEN VE ENTRİKASINI 'SABIRLI' HAMLELERLE GENİŞLETEN BİR SINEMACI. KLASİK FRANSIZ KİMLİĞİNİ EVRENSEL BİR DİLLE BULUŞTURMAYI DA başarıyor filmlerinde. 'Kadın' ('müsait' anlamında kullanmıyoruz burada) temasının üzerinde gezinmeyi seven ve bu konudaki derin gözlemlerini sinemasına da yansıtan yönetmen, onların 'belgelenmemiş' özelliklerini resmetmeye özen gösteriyor.

Ozon'un "Kumun Altında"sında (Sous Le Sable) izlediğimiz büyük aktris Charlotte Rampling ile "8 Kadın"ın (8 Femmes) en küçüğünü oynayan Ludivine Sagnier arasındaki müthiş mücadeleye tanıklık eden ve Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan "Havuz" (Swimming Pool), yönetmenini gizem konusunda bir adım daha ileri götürüyor.

Polisiye romanlar yazarı Sarah Morton'ı (Charlotte Rampling) merkeze oturtuyor filmin öyküsü. Agatha Christie'nin Hercule Poirot'suna benzeyen Dorwell adlı bir karakter yaratıp başarıya ulaşan bu kadın, yaptığı işten sıkılmış ve neredeyse 'tikanma' noktasına gelmiştir. Belli ki aralarında 'bir şeyler' yaşanmış (ya da yaşanmakta olan) yayıncısı John Bosload'un (Charles Dance) önerisiyle, kendisini adamın Fransa'nın güneyindeki havuzlu villasında bulur Sarah. Bu sessiz, sakin ve huzurlu yerde çalışmaya başlayan (ve iyi de giden) yazar, yayıncının 'hoppa' kızı Julie'nin (Ludivine Sagnier) gelişle rahatsızlık duymaya başlar. Görünen odur ki, son derece düzenli bir kadın olan Sarah, kendisinin tam tersi istikamette bir bakış açısına sahip olan Julie'yle anlaşamayacaktır. Her gece başka bir erkekle eve gelen genç kızın tavırları giderek daha da rahatsız edici olmaktadır. Ama günün birinde gizlice Julie'nin günlüğünü okuyan Sarah, bakışını değiştirip kendine 'malzeme' olabilecek bu genç kadına yakınlaşmayı deneyecektir...

Fransa'nın güneyinde havuzlu bir villa ve iki

kadın arasında geçen film, Ozon sinemasının temel taşlarından biri olan 'sabır' unsuru yetkince kullanıyor. İçinde bir miktar 'gerilim' de barındıran entrikayı sabırla ören yönetmen, hiçbir hamlesini aceleyle yapmayı düşünmüyor ve izleyicinin bir önceki hamleyi sindirmesini bekliyor. İki kadın arasındaki 'tanımlanamayan' ilişkinin, ipucu olabilecek noktalarını işaretlerken bile son derece özenli ve dikkatli bir biçim kullanıyor Ozon. Kısacası açıkça göstermektense, hissettirmeyi yeğliyor film boyunca.

20 yıl evli kaldığı elektronik müzik dehası Jean Michel Jarre nedeniyle Fransızlar ve Fransızcayla arası iyi olan İngiliz aktris Charlotte Rampling'in yılların deneyimiyle vücuda gelen ve mükemmele varan oyunculuğu ile 'taze güzel' Ludivine Sagnier arasındaki uyumun da en az yönetmenin bakışı kadar 'belirleyici' olduğunu söyleyebiliriz filmde. Tabii ki filme adını veren havuzun da önemli bir rolü var bu noktada. Gizem, gerilim, cinsellik, merak ve kuşkunun buluşma noktası kimliğiyle kendini gösteriyor ağaçlar arasındaki havuz. Filmdeki bu tür imgeler arasına, Sarah karakterinin gözlemciliğinin (ya da röntgenciliğinin) araçları olan balkon ve pencereleri de katmak gerekir kuşkusuz.

2000'ler Fransız sinemasındaki belirgin 'tikanma'dan nasibini almayan az sayıdaki isimden biri olan François Ozon, bu filmle içinde havuz unsuru olan birçok yapıtı anımsattı bize, özellikle de Alain Delon ve Romy Schneider'li Jacques Deray filmi "Sen Benimsin"i (La Piscine). Oradaki gergin atmosferi 'ödünç' alan Ozon, bunu kendine özgü anlatım modeli ve yeni bir 'yapı'yla birleştirdi, ortaya 'üzerine düşünülmesi' bir ustalık gösterisi çıkarmış.

François Ozon'un karakterler arasındaki ilişkileri derinleştiren senaryo becerisi gene üst düzeyde.

İki kadın oyuncudan pek uzaklaşmıyor film, uzaklaştığında da açık biçimde sekteye uğruyor.

FRANÇOIS OZON'UN
İKİ İYİ KADIN OYUNCU
ARASINDAKİ UYUMU
BAŞROLE TAŞIDIĞI FILMİ
"HAVUZ", İPUÇLARINI
MERAKLA TAKİP
ETTİĞİMİZ BİR İZLEME
SÜRECİ VAAT EDİYOR.

İTİRAF

★★★★★

ORJİNAL ADI Calvary

YÖNETMEN John Michael McDonagh

UYUNCULAR Brendan Gleeson,

Chris O'Dowd, Kelly Reilly, Aidan Gillen,

Dylan Moran, M. Emmet Walsh

YAPIM/SÜRE 2014 İrlanda – İngiltere, 99 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İngilizce

ŞİRKET Bir Film

“İTİRAF”TA,
HIÇ DE ALIŞIK
OLMADIĞIMIZ BİR
RAHİP KARAKTERİYLE
TANIŞIYORUZ...

Ç EKTİKLERİ İKİŞER FİLMLE BİRBİRLERİNE ÇOK YAKIN BİR STANDART YAKALAYAN McDONAGH KARDEŞLERİN BÜYÜĞÜ John Michael, görece daha az tanınanı da aynı zamanda. Yönetmen, içerdği kara mizah tonuyla ‘buddy cop’ alt türünü zenginleştiren ilk filmi “The Guard”ın en büyük avantajını “İtiraf” için de elinde saklı tutmuş. ‘Büyük’ Brendan Gleeson...

“The Guard”ın mizahi taraftaki yüksekten seyredişini provoke edici bir konuya ve karanlığa dönüştüren “İtiraf”, hiç de alışık olmadığımız bir rahip portresi çiziyor. Kendisine günah çıkarmaya gelen birinin ‘gelecek pazar seni öldüreceğim’ tehditinden sonraki haftasını izliyoruz Peder James’in. Potansiyel katilin, çocukluğunda Katolik bir rahip tarafından cinsel istismara uğramış olması olayı çetrefilleştiriyor. “İtiraf”, bütün işleyişini ‘küçük kasabadaki muhtemel katilin kim olduğu’ sorusu üzerinden kurmuyor. Pederin son bir haftasındaki kişisel yolculuğu, intihara meyilli kızı ve garip kasaba halkının da dahil olmasıyla şekilleniyor. Hikaye çok iyi yazılmış yan karakterlerden büyük güç alırken, absürdlüğe

varan anlar dahi işin dramatik boyutuna sekte vurmuyor.

Kilise ve otoritenin sonu gelmez tartışmalara açık varlığını sorgularken, felsefi derinliği olan bir eğlence yaratan McDonagh, pederin kasaba halkına yardım etmeye çalıştığı her an geri püskürtülmesini içimizi acıtarak perdeye aktarıyor. Peder, bugüne kadar kasaba halkının görmek istemediği ya da göremediği vasıflara sahip olmasına rağmen, kurulu düzen onları suçluluk, kırgınlık, hayal kırıklıkları ve olabildiğine derin bir depresyona sürüklemiş durumda.

McDonagh’ın inanılmaz güzellikteki İrlanda kırsalını da arkasına alarak yarattığı atmosfer, hakkı her daim yenilmiş Brendan Gleeson’ın karakter çalışmasıyla birleşince “İtiraf” kaçırılmaması gereken bir filme dönüşüyor.

Sahilde geçen, western finalleri güzelliğindeki hesaplaşma anı, film bittiğinde sizi sessizliğe gömüyor.

Pederin kızının gerekli olduğu kadar sıkıcı bir karakter olması.

İKİ GÜN VE BİR GECE

★★★★★

ORJİNAL ADI Deux Jours, Une Nuit
YÖNETMEN Jean-Pierre Dardenne,

Luc Dardenne

OYUNCULAR Marion Cotillard,

Fabrizio Rongione, Catherine Salée,
Batiste Sornin, Pili Groyne, Simon Caudry

YAPIM/SÜRE 2014 Belçika - Fransa -
İtalya, 91 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD Fransızca
ŞİRKET Bir Film

HAYAT, KAZANAMASA
BİLE "AMA İYİ
SAVAŞTIK"
DİYE BİLENLER İÇİN DE
CENNETTİR BAZEN...

AVRUPA SINEMASININ MEDARI İFTİHARLARINDAN BELÇİKALI JEAN-PIERRE VE LUC DARDENNE KARDEŞLER, YİNE STANDARTLARINI hiç düşürmeden ve yüreğimize işleyen bir filme imza atmışlar.

2014'ün kesinlikle en iyi filmlerinden biri olan "İki Gün ve Bir Gece"de kendisi gibi emekçi kocasıyla çalışarak iki çocuklarıyla birlikte insan gibi yaşamının savaşını veren Sandra'nın çalıştığı küçük şirketteki işi tehlike altındadır. Çünkü artan masraflar şirket patronunu bir seçim yapmaya zorlamıştır; ya yakın zamanlarda geçirdiği bir tedaviden dolayı eski verimini sağlayamayan Sandra'yı işten çıkaracaktır ya da iş arkadaşlarının ikramiyelerini vermeyecektir. Yapılan oylamada Sandra'nın iş arkadaşları primi almayı tercih ederek Sandra'nın işten çıkarılmasını kabul etmiş olurlar aslında... Ama Sandra patronunu yeni bir oylama için ikna eder. Sandra'nın mesai arkadaşlarıyla tek tek konuşarak oylamanın sonucunu değiştirebilmesi için önünde iki gün ve bir gecesi vardır...

"İki Gün ve Bir Gece"de Sandra'nın çırpınına, kocasının ona destek oluşuna, diğer

işçilerin yaşadıkları (ya da yaşamadıkları) ikileme ve yönetmen kardeşlerin hiç sömürü yapmadan ama yine de samimi ve duygusal bir tavırla anlattıkları bu hikayeye kapılmamak mümkün değil. Film, insanlık onurunun kapitalist düzenin karşısındaki değerini sorgularken, etkili finaliyle de bu duruma Sandra üzerinden şahane bir nokta koymakta.

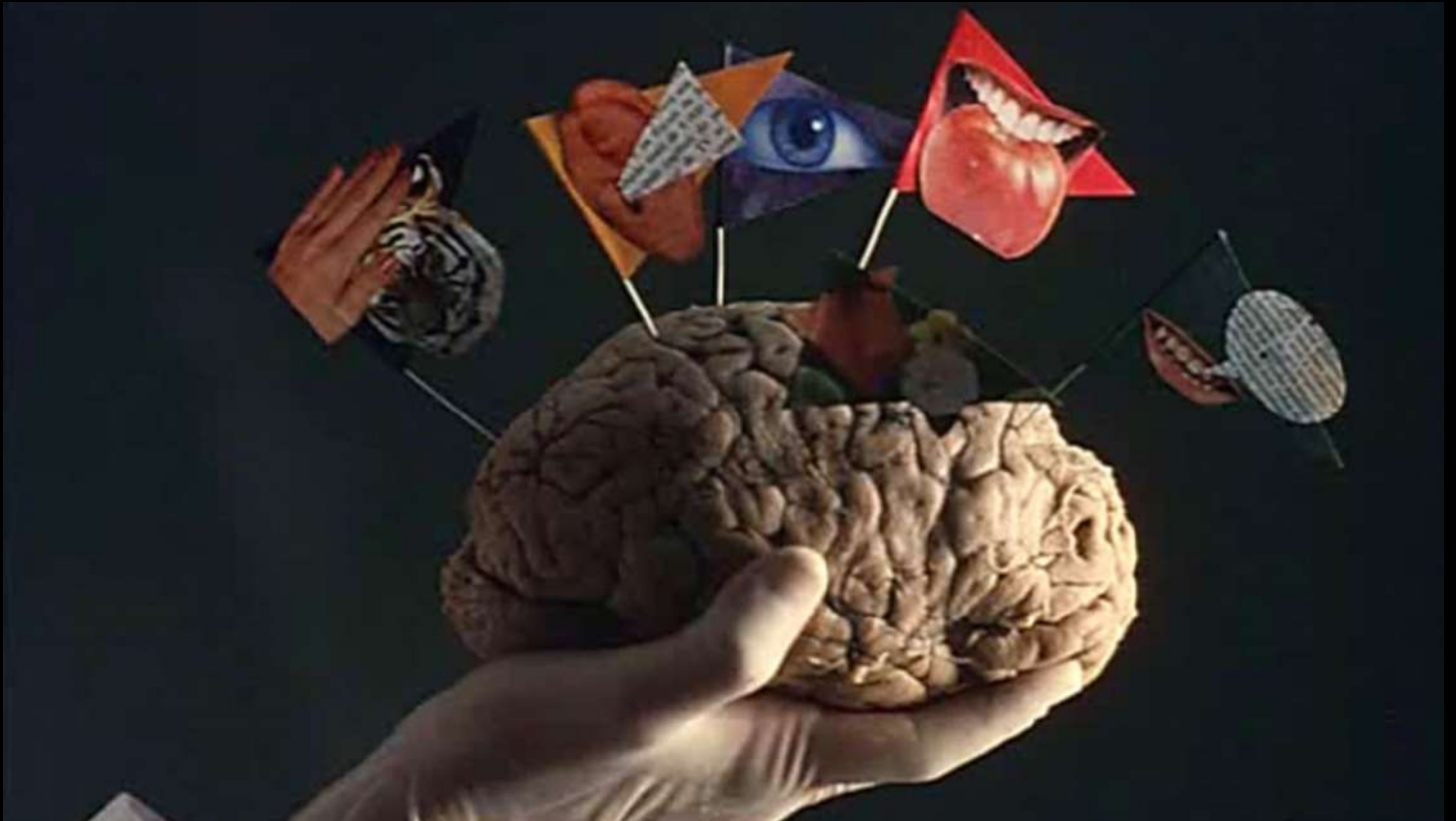
Fransız aktris Marion Cotillard'ın perdeden taşan içten performansı filme çok şey katıyor elbette. Oyuncu, ümitsizliğe kapıldığı anlarında düşen omuzlarından, zaman zaman gözlerinde beliren en ufak umut ışıltısına kadar mükemmel yorumluyor karakterini. Cotillard'ın buruk gülümsemesi içimize işliyor. Hayat, bazen kazanamamış olsa da "ama iyi savaştık" diyebilenler için cennettir!

Dardenne kardeşlerin aktüel kamera merakı sürüyor ama bu durum asla gözleri yormuyor.

Acaba Sandra'nın biraz fazla mı mesai arkadaşı var? Ortalarda küçük bir tekrar duygusu yokluyor sanki..

ÇİÇEKLER ADASI

Jorge Furtado'nın 1989 yapımı kısa belgeseli “Çiçekler Adası” (Ilha Das Flores), **insanlar** arasındaki ekonomik **adaletsizliği** alabildiğine çarpıcı bir şekilde yansıtırken, **“Tanrı yoktur”** tümcesiyle de bunu iyice netleştiriyor.

ORJİNAL ADI Ilha Das Flores
YÖNETMEN Jorge Furtado
YAPIM 1989 Brezilya
SÜRE 13 dk.

ÇİÇEKLER ADASI DİYE BİR YER SAHİDİN VARDIR. ÇİÇEKLER ADASI, BREZİLYA'NIN PORTO ALEGRE ADLI YERLEŞİM ALANININ ÜCRE BİR köşesinde çöp dağlarının göğe doğru yükseldiği bir adacıktır. Brezilya, Güney Amerika kıtasının insan nüfusu yönünden en kalabalık ülkesidir. “Çiçekler Adası”, Brezilyalı bir insan olan Jorge Furtado'nun çektiği bir belgeselin adıdır. İnsan çok gelişmiş bir beyni ve kavrayıcı başparmakları olan bir memelidir. İnsan aynı zamanda dik duruşa, konuşma kabiliyetine ve istediği dini seçebilme özgürlüğüne sahip tek canlı türüdür. Din, doğaüstü ve kutsal varlıklara inanmayı sistemleştiren, toplumsal değer ve kurumlara sahip inançlar ve ibadetler bütünüdür. Bazı insanlar, Furtado'yu “Çiçekler Adası”nda “Tanrı yoktur” tümcesini kullanarak dine hakaret ettiği gerekçesiyle ateist olmakla suçlamıştır. Ateist, tanrıya inanmayan, yолunu şaşırılmış insan demektir. Furtado'nun ateist olup olmadığı, “Çiçekler Adası”nda

neden insanlar arasındaki ekonomik adaletsizliği dile getirme ihtiyacı duyduğu bilinmemektedir. Adalet, yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından eşit biçimde kullanılmasının, bazı insanlar domuz etinin sosu için uygun olmayan domatesi çöpe atarken, bazı insanların domuzlar için sağlıklı olmayan besinleri çöpten toplamak zorunda kalmamasının sağlanmasıdır. Adalet, bazı insanlar kendi doğal kokularını bastırabilmek için parfüm alabilsin diye diğerlerinin aç bırakıldığının idrak edilebilmesinin sağlanmasıdır. Furtado, bazı insanlar utanç duygusunun varlığından haberdar olabilsin diye Çiçekler Adası'nı bir ilkokul kitabı üslubunda anlatmıştır. İnsan çok gelişmiş bir beyni ve kavrayıcı başparmakları olan bir memelidir. Bazıları Çiçekler Adası'nda yaşar. Çiçekler Adası diye bir yer vardır. Tanrı yoktur. Vicdan ölmüştür.

1 - Oscar töreni nere, SİYAD töreni nere?

47. SİYAD Ödülleri, nedense hep ortalama 30 milyon dolarlık bütçeli Oscar törenleriyle kıyaslanır. Ama bilin ki neredeyse sıfır bütçeyle, tamamen SİYAD'ın maddi manevi öz kaynaklarıyla yapılan törenlerdir bunlar. Olaya bu açıdan bakınca bu kıyaslamanın manasızlığına ne demeli?

2 - Bu tören ilk 10'a girer!

Bunca yıl takip ettiğim SİYAD geceleri arasında 47. SİYAD Ödülleri töreni ilk 10'uma girer. Aksilikler, aksaklıklar yok muydu, elbette vardı. Ama samimiyet vardı, saygı vardı, Berkin Elvan'a selam vardı. SİYAD gecelerinin olmazsa olmazı potlar da vardı. Göndermeler yerli yerindeydi.

3 - SİYAD'ın saygınlığı nasıl oluştu acaba?

Nuri Bilge Ceylan'ın gelip sinema yazarlığıyla ilgili söyledikleri kulaklara küpe olmasın mı? Eleştiri beğenmez bir memlekette eleştirel akla verdiği destek önemli. Bir başka önemli nokta da SİYAD'ın saygınlığı. Her ne kadar eleştirmenler hakkında atılıp tutulsa da derneğin yıllar içindeki duruşunun, üyelerinin kritik zamanlardaki aldığı tavırlarının ve sinema tutkularının bir sonucu olsa gerek bu saygı...

4 - Gonca Vuslateri!!!

Gecenin kaybedeni Gonca Vuslateri olabilir mi? Hadi sinema yazarlarını bir kenara bırak ama salonda meslek büyüklerin var. İnsan Atilla

Özdemiroğlu'nun ne kadar kıymetli olduğuna dair bir cümle kurar. Ettiği şuursuz ve düşük cümleler karşısında Cem Yılmaz bile dayanamadı!

5 - İrfan Demirkol'u dinleyeydik!

Bu arada Emek Ödülü alan İrfan Demirkol'un SİYAD'dan destek beklediği iki önemli konu vardı. İlki bağımsız sinemaların yaşadığı sıkıntılardı, onu kürsüden anlattı ama ikincisini öğrenemedik. Keşke Demirkol'un sözü kesilmeseydi de onu da öğrenseydik!

SAYGIYLA ANIYORUZ...

EROL BÜYÜKBURÇ

1936 - 2015

“ KAMERA ARKASINDA OLMAK İÇİN FİLM YAPIYORUM, ÖNÜNDE OLMAK İÇİN DEĞİL. BÜTÜN FİMLERİMDE KENDİME DAİR ÖZEL ŞEYLER SÖYLÜYORUM, AMA DOĞRUDAN DEĞİL, BİR KADININ ARKASINA SAKLANARAK. ”

François Ozon